

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

Demonstratio Sexta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

Triumphum & hic Victrici Veritati decernat Astraæ, nisi iterum
 - - - - Terras Astraæ reliquit (a)

Nam

Hac est præcipuo Victoria digna triumpho (b)

Cum ex resolutione illâ S. Congregationis, & Rotæ (sive jam illic agatur de Abbatistatu Regulari, sive Seculari) nimis manifestè appareat, quod caput *Indemnitatibus* agat de Collegio *mixto*, quod tamen Adversarii aliàs perfrictâ fronte negârunt, pernegârunt, abjurârunt. Quòd si Adversariis (ut sunt fabularum pleni, & illis more plautini vasis hanc illac perfluunt) fingere allubesceret in d. Rotæ & S. Congregationis Resolutione, non caput *Indemnitatibus*, sed solùm *c. 7. Trident. sess. 25. de Regular.* attendendum esse; licet id manifestè falsum sit, eo tamen dissimulato, auribus iterum Adversarios teneo; nam si illic Tridentinum 40. annos exigens, ad Regularia Collegia mixta, se extendat; non attento, quod in hoc manifestè sit correctorium capitis *Indemnitatibus*, 30. solùm annos requirentis; quo, amabò, veri colore, dici poterit, quod caput *Indemnitatibus*, se non extendat ad Collegia Secularia Canonissarum mixta, etsi (quod falsissimum esse evincam num. 205.) verum foret, quod sit correctorium capitis *Cum in cunctis de Election.* Maneat itaque tanquam certum, quod (ut uno ore docent Authores Antiquissimi, medii, moderni, ut docent Germani, Belgæ, Lotharingi; ut docent Galli, Itali, Hispani, cæterique; ut docet Rota, & ipsamet plus vice simplice, Sacra Congregatio) quod inquam, capitulum *Indemnitatibus*, non obstantibus Adversariorum cavillis comprehendat, & quidem multò maximè, *Mixta* Canonissarum Collegia; quæ veritas adhuc magis illucescet, ubi parte 2dâ hujus operis, à num. 103. à frivolis adversariorum objectiunculis vindicata, & novis, intrinsicisque rationibus mirum in modum ulterius illustrata fuerit.

C A P U T VI.

Sextam proponit Demonstrationem, qua maxime tangit Collegia Canonissarum singulatim habitantium.

DEMONSTRATIO SEXTA.

SI omnes Doctores, nullo reclamante, doceant capite *Indemnitatibus* agi de Canonissarum *separatim* habitantium Collegiis, tum id tanquam moraliter certum & evidens est omnino tenendum. Atqui. Ergo. Majoris Veritas patet

(2) Ovid. L. 2. Am. Eleg. 12. dist. 2.

pater ex dictis num. 3 4. Minor probatur primò hoc argumento: *Canonissæ Seculares* sunt Canonissæ, quæ rejectâ communi vitâ privatam sunt amplexæ. Patet ex Demonstratione 2. à n. 2. sed omnes DD. docent C. *Indemnitatibus* agi de *Canonissis Secularibus*. ut liquebit inspicienti AA. ergo. 2dò omnes AA. docent cap. *Indemnitatibus* agi de talibus Canonissis; quales tempore Bonifacii extiterunt, propter verba præsentis temporis: *Sunt Mulieres &c.* quibus utitur Bonifacius IIX; sed tales habitârunt, & vixerunt extra communitatem singulatim, ut totâ Demonstratione primâ à num. 3. evictum est. Ergo. 3tiò omnes AA. docent eapite *Indemnitatibus* agi de Canonissis, quæ tempore Bonifacii VIII. ita vivebant, ut vivebant id temporis *Canonici Seculares in Ecclesiis Secularibus*; propter clara verba textus C. *Indemnitatibus*: *sed vivunt, ut in secularibus Ecclesiis Canonici seculares.* Atqui Canonici seculares sub tempus Bonifacianum vivebant, & habitabant rejectâ communitate singulatim, ut totâ Demonstratione tertiâ abundè illuxit à n. 24. Ergo.

4tò. Omnes AA. docent capite *Indemnitatibus* agi de illis Canonissis, quas Papa expressè noluit approbare propter verba textûs: *per hoc tamen earum statum &c. nolumus, nec intendimus approbare*; sed tales Canonissæ sunt Canonissæ abjectâ vitæ communitate separatim habitantes, ut patet ex Demonstratione 4tâ à n. 29. Ergo.

5tò. AA. omnes docent capite *Indemnitatibus* agi de istis Canonissis, quibus jamtum permissa erant Matrimonia, ut patet ex Glossâ in C. *Indemnitatibus V. Provinciarum*; ubi refert se ad C. *Dilecta de Major. & Obed. Glossam penultimam*, quæ illic V. *Canonicas*: de iis dicit: *imò quandoque contrahunt Matrimonium.* In quâ Doctrinâ Glossâ habet omnes sequaces, nullo in diversa eunte; sed non antè fas fuit Canonissis nubere, quàm dum desertâ communitate privata domicilia extruere, & cum Viris conversari cœperunt; nam vigente vitâ communi omne usque ad eò cum Masculis colloquium Canonissis erat interdictum. Vide suprâ num. 6. erântque voto perpetuæ Castitatis omnes devinctæ. Constat id ex cap. 8. Regulæ Canonicabus à Concilio Aquisgranensi præscriptæ. Ubi præcipitur, ne facilis detur ingressus iis, quæ vitæ Canonicarum communi se dedere ambiant. *Quia, inquit, postquam se Domino in hâc militiâ devinxerint, nequaquam sibi licitum erit propriis consiliis uti, nec secularibus penitus implicari posse negotiis, nec frequentiam Virorum, aut colloquutionem familiarem absque causâ inevitabili habere debent; proinde scrutentur priùs arcana cordis sui &c. NE INCONSULTE VINCULUM CONTINENTIÆ, & VIRGINITATIS arripientes redeant post Sathanam, & fiant sicut canis reversus ad vomitum.* Ubi per *vinculum Continentiæ & Virginitatis*, aliâque verba Votum perpetuæ Castitatis sat luculenter significatur, teste Vanespen J. E. V. p. 1. tit. 33. c. 2. n. 6. Ergo. Ubi incidenter adverte, quòd Voti istius vestigia (quæ jam longa dies in omnibus

Num. 71.
omnes AA.
C Indemnitatibus
& penult.
intelligunt
de Canonissis singulatim
vivuntibus

Num. 72.
Canonissæ,
dum communiter
viverent,
voto perpetuæ
Castitatis obstricta fuerunt.

penè Collegiis penitus abolevit) sub prima singularis vitæ initia in pauculis Canonissarum Collegiis aliquamdiu penes Abbatissam remanserint.

Num. 73.
Abbatissa
Canonissarum, etiam
post abdicatam
communitatem, se
olim voto
castitatis
obstringebant, qui
mos passim
jam exolevit.

Nota pariter, quòd non solum anno 1250. Glossator Bernardus Compostellanus in *C. Dilecta* cit. sed & Jacobus de Vitriaco (quem Num. 3. loquentem audivimus) jam anno 1220. similes Canonissarum Nuptias cum aliis veterrimis Autoribus decantet; novo argumento, quòd Canonissæ perdudum ante finem Seculi 13. singularem vitam sint auspicatæ, quòdque Caput *Indemnitatibus* non alias, in quas ageret, Canonissas invenerit, quàm singulariter habitantes, more ritùque Canoniorum Secularium viventes seorsim.

Num. 74.
Testimonium omnino eximium, & singulare
Vanespenni, de eo, quòd Canonissa singulariter viventes, & quidem hæc solæ ad *C. Indemnitatibus* spectant.

Rectè id advertit Doctissimus Antiquitatis Indagator Vanespen hinc, qui J. E. V. part. 1. tit. 33. cap. 2. scripsit num. 11. *Canonissas Nivellesenses abolitâ communitate* anno 1059. transisse ad vitam singularem, qui addit num. 12. *admodum verosimile apparet, quòd sicut Canonici circa Seculum 12. & 13. desertâ vitâ communi transierunt ad vitam secularem; ita quoque Canonice circa idem tempus à vita communi transire cœperunt ad vitam singularem; & num. 14. Sicuti Canonici post dimissam vitam communem, & arreptam singularem dicti fuere SECULARES ad distinctionem eorum, qui vivunt sub Regulâ certa in communi; ita Canonice post transitum ad vitam singularem dici cœperunt Canonice Seculares;* subdit num. 15. *De his Canonibus Secularibus, seu (nota bene Lector, adverte Judex, audi Orbis universe!) SINGULAREM VITAM AGENTIBUS* agitur cap. 43. §. penult. de Elect. in 6. *cujus Author est Bonifacius VIII. qui sedit sub finem Seculi 13. declaratque formam præscriptam in Electione Abbatissarum Monialium, etiam servandam in iis Monasteriis, ubi sunt juxta quarundam Provinciarum consuetudinem Mulieres, quæ nec propriis renunciant, nec Professionem faciunt Regularem, sed vivunt, ut in secularibus Ecclesiis Canonici seculares, vocanturque in Rubricâ Decretalis Canonice Seculares.* Et tandem num. 16. subjungit: *Quâ ratione ad exemplum Canoniorum secularium cum vitâ singulari ad secularem quodammodo Seculo 13. transissent Canonice, narrat illius temporis non contemnendus Historicus, Cardinalis de Vitriaco in Historiâ Occidentali cap. 13.*

Quid aptius in rem dici posset præsentem? quid nostræ sententiæ faventiùs? quid contrariæ fataliùs dici scribi que posset? certè ex hoc loco Vanespenni, magni illius Antiquarii, patet ineptissimam, & falsissimam esse Adversariorum exceptiunculam, quâ illi comminiscuntur, Freckenhorstensem Electionem ideo non non spectare ad *C. Indemnitatibus* §. penult. & c. quòd Canonissæ Freckenhorstenses missâ communitate habitent *singulariter*, & vivant vitam *singularem*; cum ex loco isto manifestum sit, quòd ad *C. Indemnitatibus* solæ spectent Canonissæ *singulariter viventes*: nempe *DE HIS CANONICABUS SECULARIBUS, seu VITAM SINGULAREM AGENTIBUS* agitur *C. Indemnitatibus* §. penult.

penult. de his, & non aliis *Secularibus*, seu *singularem vitam agentibus*, ut ex particulâ seu discas Synonyma esse: *Canonissam secularem* & *Canonissam singularem vitam agentem*. Unde, cum *Caput Indemnitatibus* §. pen. solum agat de *Canonibus secularibus*, ut habet *Summarium* in illum §. solum quoque ager de *Canonibus* vitam *singularem agentibus*. Nec id mirum, quod sub finem *Seculi* 13. tempore *Bonifaciano*, delitâ jam *communitate*, vita *Canonissarum singularis* obtineret: nec *Pontifex mortuis*, aut in *concavo Lunæ*, vel in *spatiis imaginariis* existentibus *Canonissis*; sed *vivis*, sed in *terra degentibus*, *Capite Indemnitatibus* legem scripserit, hinc erubescat *pars adversa* (nisi tamen illam

Num. 75.
Synonyma
sunt Cano-
nissa Secu-
laris &
Canonissa
singulari-
ter extra
commu-
nitatem
vivens.

Depudit, profugusque pudor sua castra reliquit.) [a]

quod hisce similibusque fabellis ultra *integrum decennium* *cursum* *Justitiæ* *suffla-*
minaverit; imò quod ejusmodi à *Veritate alienis*, *moribus Germaniæ contrariis*,
& *vulgò cognitæ experientiæ* *dissonis impressionibus* *facerrimum* *illud Rotæ Tri-*
bunal in eum *Facti errorem* *abstraxerint*, *seduxerintque* *ad Sententiam* *ad eò præju-*
dicialem. *Adverte hic candide Lector*, quomodo *Vanespens* non *dubitet CA-*
NONISSAS SECULARES SEU VITAM SINGULAREM *agentes*, *vocare*
illas Mulieres, quas *Bonifacius VIII.* *dicit IN MONASTERIIS* *vivere*, ut *vi-*
vunt in secularibus Ecclesiis Canonici seculares; nempe non poterat *prævidere*
Autor hic (qui *interpretatione suâ* *totam Antiquitatem*, *omnesque modernos*
Interpretes *tequebatur*) *bella* (si *Diis placet*) *horrida bella*, à *Patronis Wester-*
holticis de voce *Monasterii* tam *streperè* & tam *inaniter* *movenda*.

Num. 76.
Quam ergo
frivola ob-
jectis de
vita singu-
lari Freck-
enhorsten-
sium Cano-
nissarum!

Non possum, quin hoc loci *in signem* *detegam imposturam*: *Adversarii in Re-*
strictu suo Facti & Jur. in 3tia Propos. n. 32. quid non *audent*? ut *pro bent* *ad C.*
Indemnitatibus *requiri Monasteria*: *citatum Vanespens* *textum* *pro se obtorto*
collo, sed *mutilum*, sed *truncum* *infideliter adducunt*, *omittendo verba illa*:
seu vitam singularem agentibus; quæ *totum ipsorum figmentum*, *ceu telam ara-*
nearum *disjiciunt*, *totamque ipsorum causam* *pestumdant*.

Detegitur
Impostura
Adversa-
riorum.

His artibus *malæ causæ* *defenduntur Romæ*. *Canant Adversarii cum Cicerone*:
Nos populo imposuimus, & Oratores visi sumus. Sed à *Vanespens* *ad alios Autores*
moveamus gradum; ut *constet* in id *conjurâsse Scholam universam Canonista-*
rum, quod non *aliâ* *ad C. Indemnitatibus* §. *penult.* *spectent Canonissæ*, quàm
quæ, ut *temporibus Bonifacianis* *vivebatur*, *viverent singulariter*.

Adesdum huc Magne Canonista, *Joannes Antoni* à *S. Georgio*, *Episcopo Sa-*
binensis Cardinalis Alexandrinus *vocate*, *Glossator perantique*, & *tuam in Con-*
troversia à *nemine hætenus*, quàm *ab heesternis Jctis*, *Patronis Westerhol-*
ticis motâ, *promissententiam*! *is in Can. fin. XII. q. ult.* *ita scribit*: *Loquitur*,
scilicet Canon, *de quibusdam Monialibus*, *quales sunt in terrâ Teutonicorum*, *quæ*
propriis non abrenuntiant, & *sicuti Clerici seculares propria habent*, *ET NB.*

Num. 77.
Præclariss-
imum Testi-
monium
Cardinalis
Alexan-
drini.

SIN-

(a) Ovidius.

SINGULATIM VIVUNT, nec sunt *Monacha*, sed *Moniales*, & *Canonica Seculares*, & tales possunt condere *Testamenta*. *Hæ sunt de quibus loquitur hoc cap. & c. Virgines XXVII. q. I. secundum Hugon. & Archid. & c. Dilecta de Majoritate & Obed. & ibi de hoc in ult. Gloss. & NB. in c. Indemnitatibus circa finem de Elect. in 6. cum Glossa ibi : audite hæc Advocati West. & verba ista : SINGULARITER VIVUNT : CANONICÆ SECULARES : Hæ sunt de quibus loquitur & c. C. Indemnitatibus & c. cum Glossâ. Audite inquam hæc verba, & si potestis, eadem cum officiis vestris [quibus Curia Romanæ imposuistis, & persuasistis Canonissas singulariter viventes non pertinere ad C. Indemnitatibus] componite. An Canonicae SINGULARITER VIVENTES (quod vos tam streperè hæctenus, quàm immerito requisivistis) uno Claustro, uno Refectorio, unis Officinis, uno sunt usæ Dormitorio?*

Num. 78.
Luculen-
tissimum
Testimoni-
um Petri
Marchan-
tii.

Adesdum & tu totius Ordinis S. Francisci aliquando Definitor Generalis, & per Germaniam, & Belgium Commissarie Generalis de Canonicabus Germaniæ & Belgii, si quis alius, informatissime Petre Marchanti : & in hoc vitiligio, laborantem veritatem adjuva, calculo tuo. An Canonissæ singulariter viventes capiti *Indemnitatibus* sunt subjectæ? is in *Resolutionibus concernent. Regular. cas. 18.* sententia sua pandit, dum ait : *Est quoddam Collegium Nobilium Virginum in Belgio sub instituto Canonissarum viventium, in quo juxta antiquissimam Foundationem Nobilissima, etiam Stirpis Regiæ, & Nobiles Virgines ad hæc usque tempora vivunt, calibem vitam agentes, SUB OBEDIENTIA ET REGIMINE unius Abbatisse ; amictu Ecclesiastico, à Secularibus distincto, Officia Divina persolventes ; Quæ antiquitus in Communi vivebant, successu autem temporis ex communibus bonis Præbendæ in singulas assignatæ [nota vitam SINGULAREM] & distributæ sunt. COLLEGIUM illud passim vocatur nomine Monasterii in antiquis chartis, & Virgines ibi viventes nomine Monialium, sive Sanctimonialium nominatæ sunt, & INTERDUM MODO APUD VULGUM NOMINANTUR.* & infra : *Collegium ad modum Monasterii edificatum fuit ; ut apparet ex Claustri ambitu, Dormitorio, Refectorio, & aliis Monasticis Officinis, QUARUM ADHUC VESTIGIA visuntur ut etiam visuntur vestigia vitæ communis Freckenhorsti, & in plerisque antiquis Canonissarum Collegiis. Tandem subdit : ET DE HIS AGITUR cap. Indemnitatibus. tit. de Elect. in 6. §. Supradicta. DE HIS, nempe, quæ Antiquitus quidem in communi vivebant successu autem temporis ex communibus bonis, Præbendas privatas adeptæ, ad vitam transiêre singularem. Non potuisset melius Marchantius Canonissas Freckenhorstenles describere, easque ad c. Indemnitatibus referre ; nisi quod nomen Freckenhorsti apponere potuisset.*

En Author in Rebus Germanicis, & Belgicis verfatissimus Collegium Canonissarum solutâ Communione singulariter viventium, expressè ad C. *Indemnitatibus*

tatibus revocat, nullâ habitâ ratione, quod illic non ampliùs esset forma Monasterii strictè dicti. Ut non ille risisset, si audiisset affanias, & offucias, quas Advocati West. extrahunt ex voce Monasterii!

Indubitatè singulariter vivitur, & habitatur in Collegio Canonissarum Nivellensium: apello testem Belgium totum, cui de hoc constat, & celeberrimum Belgii Descriptorem Ludovicum Guicciardinum, qui in descriptione Collegii Nivellensis ita discurret: *Virgines quæ hic degunt, & Canonica aliàs appellantur, seu Domicellæ SUAS* (notate bene) *QUÆQUE SEORSIM AB ALIIS HABENT ADES, EASQUE CIRCUM JUXTAVE DIVÆ GERTRUDIS, in quo Templo preces suas horarias decantant. Manè quidem, & dum Religioni operantur, cultu Spirituali, sive Ecclesiastico [sed qui Nobles deceat, ut ipse sunt] candido, pellibusque pretiosis suffulto; à Meridie ferè Seculari, ut vocant, veste, exserico & id genus Materie, Nobilium Puellarum in morem ornata.* Nempe simillimæ sunt in habitatione, & cultu Canonissæ Nivellenses & Freckenhorstenes, de habitatione Freckenhorstensium. Scribit ità Celeberrimus Actorum Belgicorum Scriptor Bolandus in *Vitâ S. Thiatildæ*, primæ Freckenhorstensium Abbatissæ, in addend. 30. Maji. pag. 1156. ad sinistrum templi latus jacet vetus & amplum Clausstrum Canonicarum: ubi quarundam sunt Domicilia: aliarum, uti & Abbatissæ, circum Chorum. Unde vides Nivellenses, & Freckenhorstenes convenire in habitatione: jam autem hætenus nemo unus Authorum, ne ipse Wamesius, Adversariorum idolum somniavit unquam, Electionem Abbatissæ Nivellensis ob singularem vitam Canonissarum, dispositioni Capituli Indemnitatibus subtrahendam; nam aliàs certè Wamesius in *Consil.* 20. cum Mixturâ, etiam singularem eligentium vitam prætexuisset, ut Electionem Decani, à Capite Indemnitatibus, & à C. Quia propter, vindicaret. Imò illic num. 2. Electionem Abbatissæ Nivellensis implicite dispositioni C. Indemnitatibus subdit illam expressè Zypæus, & quidem duobus locis scilicet J. P. N. L. 3. n. 6. & L. 3. Consultat. Canonic. de Regular. consult. 7. de Canoniss. Secularibus. n. 1. Vanespen. J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2. & 11 Corvinus à Belderer de Person. Ecclesiast. L. 3. de Canonissis. num. 6 ad c. Indemnitatibus referunt. Cur autem singularitas vitæ magis Electionem Abbatissæ Freckenhorstensis, quàm Nivellensis Capiti Indemnitatibus suffureretur? an Collegium Nivellense magis Monasterium est, quàm Freckenhorstense?

Num. 79.
Nivellenses Canonissæ seorsim habitant; & tamen Electionem Abbatissæ, nemo Capituli Indemnitatibus subducit.

Indubitatè singulariter vivitur, & habitatur in Collegio Canonicarum Montrensi. Testem iterum totum Belgium & Guicciardinum adduco. Ultimus de illo ita scribit in *Descript. Belgii* pag. mihi 155. ubi de montibus agit. ibi: *Videndum est in hac Urbe Nobilissimum illud Collegium Canonissarum &c. conditum &c. ab Illustri Muliere Divâ Gualtrude &c. dico istam Heroïnâ struxisse pulcherrimi operis templum, & in eo instituisse Celeberrimum illum Ordinem Ca-*

Num. 80.
Montrenses Canonissæ seorsim habitant; &

tamen Ca-
piti In-
demnita-
tibus, vul-
gò subdun-
tur.

nonicarum &c. in quem solum recipiantur Dynastarum &c. Filia, qua honesto
satis proventu ab ipso Collegio sustentantur, & NB. SINGULAS MANSIO-
NES TEMPLIO FERÈ CONFIGUAS INCOLUNT. &c. licet autem
eisdem cum lubet nubere &c. en iterum Canonissas seorsim, more Freckenhor-
stensium, & omnium aliarum Canonissarum multis seculis habitantes, &
tamen nemo haectenus Doctorum, Canonissas Montenses ausus fuit Dispositioni
Capitis Indemnitatibus sublegere; quin potius easdem omnes AA. qui hanc Ma-
teriam tractant, expresse & disertè Capiti Indemnitatibus subjiciunt. Eas NO-
MINATIM Capiti Indemnitatibus subjicit Thomasinus in *Veter. & Nov. Eccles.*
disciplin. part. 1. L. 3. c. 63. nam dum num 3. generatim de Canonibus Secu-

Num. 81.

Collegia
Canonissa-
rum seor-
sim habi-
tantium;
nihilomi-
nus Cœ-
nobium vo-
cantur.

laribus alseruisset, Dilucidè de his agere Bonifacium L. 1. tit. 6. c. 43. in 6. sub-
jicit num. 6. Eiusmodi sunt adhuc celeberrima Canonicarum Nobilium Cœnobium,
apud Montes, Malbodium, & alibi. Ecce Doctissimus hic Antiquarius non
veretur Collegia Canonissarum, notoriè seorsim habitantium, etiam moderno
tempore, licet stylo vetere, vocare COENOBIA, quamvis tò Cœnobium, ex
Etymologiâ ipsâ nominis, *Communitatem* significet, vitamque *communem*,
ut novit vulgus Grammaticorum. Et tamen Advocatorum West. quincunx,
grande piaculum esse ducit; si istiusmodi Canonissarum Collegiis nomen
Monasterii (quod tamen ex ipsâ sua Originatione primâ Solitudinem, & vitam

Num. 82.

Monaste-
rium So-
litudi-
nem, &
vitam sin-
gularem,
ex Etymo-
logia signi-
ficat.

Solitariam importat) concedatur; mavultque bellum, Trojano diuturnius, in
Curiâ Romana propter unum vocabulum agitari, quam pati, ut Collegia Ca-
nonissarum seorsim habitantium, juxta Antiquorum, & nostrorum tempo-
rum usum, juxta Germanorum, Belgarum, Lotharingorum, omniumque
externorum Authorum communem loquendi Methodum, *Monasteria* in
hac materia appellentur. O Religiosos, medius fidius, interpretes, an Nu-
givendos? sed hac super re, quam ad plenissimam saturitatem pertractabo à
num. 261. hæc per transennam, ad *Montenses* Canonissas redeamus. Eas
nominatim Capiti Indemnitatibus subjicit Corvinus à Belderen de *Person. Eccles.*
L. 3. tit. 3. de Canoniss. num. 6. ibi: *habent Capitula Canonicarum Montensium,*
& *Nivellenarum à Sede Apostolicâ Privilegia.* Paulò ante dixerat: *in hujusmodi*
Abbatissarum Electionibus Papa Bonifacius VIII. jubet, etiam earum non appro-
bato Statu, Decreta in Canonicis Electionibus servari C. Indemnitatibus. §. penult.
de Elect. in 6. Eas nominatim Capiti Indemnitatibus subjicit Vanespen J. E. V.
part. 1. tit. 33. c. 2. nam postquam num. 12. tractasset de Collegio Montensi,
num. 16. addit: *De his Canonicabus Secularibus, seu vitam singularem agentibus*
agitur C. Indemnitatibus &c.

Indubitatè singulariter vivitur, & habitatur in Collegio *Seccingensi*, vel
Secanico: & ita indubitatè illic victum & habitatum est jam (quod bene notetur)
ante tempora Bonifacii VIII. Nam de hoc Collegio ità scribit *Bruschius in Chrono-*
nologia

nologia Monasteriorum P. Secanis. pag 530. Domina Elisabetha de Busnang Princeps, & Matertera Alberti Romanorum Regis, praesuit Anno 1307. (scilicet paucissimis annis post ortum Capitis Indemnitatibus) & Anno Domini 1316. haec Palatium, in qua Abbatissa habitaret, amplum, & Augustum construxit, quod postea bellicis tumultibus vastatum, hodie adhuc der Althoff/ [Aula Antiqua] dicitur, habuit haec Abbatissa NB. & sua Aetate adhuc sub se quadraginta Domus instructissimas, & ornatissimas pro totidem Dominabus ac Monialibus Nobilibus & Canonissis; Floruit enim haec Canonissarum Congregatio circa haec tempora maxime. & ita ad verbum Bruschius L. C. V. d. Elisabetha de Busnang.

Adeste Advocati Westerholtici, & hunc locum bene mecum ponderate, qui vos, etiam nolentes, & repugnantes docere poterit; à quanto jam tempore, Canonissae Seculares seorsim vixerint, & habitarent. Perpendite verba illa: *Habuit haec Abbatissa sua aetate NB. Adhuc sub se quadraginta Domos instructissimas, & ornatissimas pro totidem Dominabus ac Monialibus Nobilibus ac Canonissis &c.* Si Elisabetha de Busnang Anno 1307. praesuerit, an non Coaetanea fuit Bonifacii VIII. qui regnare coepit Anno 1294. an non illud vocabulum: *Adhuc: & sensus ille: habuit haec Abbatissa sua aetate adhuc sub se quadraginta Domos &c.* clarè indicant, quo, dudum ante Elisabetham Busnang, adeoque ante tempora Papae Bonifacii VIII. quadraginta istae Domus pro totidem Canonissis extractae fuerint? usque adedè verum est, quod Anno 1220. octoginta penè annis, ante C. Indemnitatibus, scribebat Cardinalis de Vitriaco de Canonicabus Secularibus: *In domibus propriis honorificè & splendide epulantur: nec desunt mensis earum Consanguinei & vid. num. 3. usque adedè certum est, quod Canonissae jam Anno 1139. Propria sibi edificarint Receptacula, & privata Domicilia, ut habet Can. Perniciosam XVIII. q. 2. ut mirum non sit, quod anno 1148. Concilium Rhenense II. Canonissas ad vitam communem reducere, etsi frustra, laborarint. ibi: Statuimus ut Sanctimoniales, & Mulieres, quae Canonica vocantur, & irregulariter vivunt &c. vitam suam in melius corrigant, & emendent &c. in Claustro sint assiduè permanentes. Et relictis Praebendis &c. earum necessitatibus de communi provideatur.* Discite ex hoc loco Viri boni, quàm verum sit, quod Canonicae Seculares sub tempora Bonifacii VIII. vixerint, ut vivunt in Secularibus Ecclesiis Canonici Seculares C. Indemnitatibus &c. vitam scilicet singularem. Discite cur Canonissas sub id tempus expressè noluerit approbare Papa, nempe quia Communitatem deseruerant, singulatim, & saepè cum Canonicis permixtim, habitantes; ut fusiùs probatum est à num. 29. Discite ex hoc loco, quod sub tempora Bonifaciana, Quando haec Congregatio maxime floruit, jam Palatium Abbatissa, & 40. Domos instructissimas & ornatissimas Canonissae incoluerint; ut ex hoc Collegio de aliis omnibus Judicium æquum ferre, & cognoscere

Num. 83.
Canonissa
Secanicae
tempore
Bonifacii
VIII. divisa
erant in 40
Domos.

Num. 84.
Locus insignis, quo probatur ante tempora Bonifaciana, Canonissas singulartiter videri.

cere incipiatis; quod illâ ætate communitas omnibus Canonissarum Collegiis indiscriminatim exulârit; nec antè sint dictæ Canonice *Seculares*; quam vitæ communi obnunciaverint; ut anterioribus Demonstrationibus abundè evictum est.

Advertite etiam, quod Bruschius hoc Collegium Canonissarum, jam separatim habitantium, in sua *Chronologiâ Monasteriorum*, inter *Monasteria* referre non dubitârît; quo factò exercitè refutat, & condemnat vestras inanissimas, & ineptissimas Cavillationes; quibus nomen Monasterii haud competere Collegiis Canonissarum separatim habitantium, jam in duodecimum annum ad ravim usque clamatis. Id equidem admiror multò maximè quod vos in vestro *Restrict. Jur. & fact. in 3. propos. n. 37.* hujus loci, vestræ causæ tam fatalis, vel mentionem facere ausi sitis; cum is vobis magis, quàm omnis Syrtis, & Charybdis omnibus remis & velis fugiendus fuisset. Sed quò non sæpenumero incauti delabimur! *Dum stulti vitant vitia, in contraria currunt* (a) *Incidit in scyllam qui vult vitare charybdim. Et suo pte Sorex* (ut est in proverbii) *indicio perit.* Sed abundè hinc patet, quòd Collegium Secanicum sit Canonissarum seorsim habitantium.

Num. 85.
Collegium
Canonissa
Secanica-
rum no-
minatim
ad C. In-
demn. re-
fertur à P.
Wex.

Num. 86.
Canonissa
Ratis-
bonen-
ses in Mo-
nasterio
Superio-
re Ober-
Münst. /
& Infe-
riore,
Nieder-
Münster /
seorsim
habitant;

Num 87.
Et tamen
ad C. In-

Nihilo tamen fecius Collegium Secanicum, ut ut Canonissarum seorsim habitantium, ad C. *Indemnitatibus* passim refertur; nominatim à Jacobo Wex in *Ariadn. Carol. part. 4. pag. 16. n. 14. & 52.*

Indubitatè singularitèr vivitur, & habitatur in utroque Collegio Canonissarum *Ratisbonensium*; quorum unum appellatur *Monasterium Superius*, *Ober Münster* / alterum *Monasterium Inferius* *Nieder Münster*; nam id clarissimè præter quotidianam experientiam, indicat Myræus de *Colleg. Canon. cap. 41.* ibi: *Etsi ex Canonicabus singula suas NB. distinctas Domos &c. habeant; ita ut in uno Refectorio, & Dormitorio nec cibum capiant nec somnum.*

Jam autem utrumque Collegium seu Monasterium Authores Capiti *Indemnitatibus* subdunt: Nominatim Lopez de *quindenn. q. 125.* dum dicit de Collegiis Canonissarum, *Qualia sunt in Germaniâ, Brabantia, Hannonia, Essa, Belgio, Lotharingia, Ratisbona & alibi &c.* & agi in C. *Dilecta 12. de Majorit. & Obed.* & in C. *Indemnitatibus. §. Supradicta de Elect in 6.* Wagnereck scribens in C. *Indemnitatibus* ait: *De Canonissis dicemus infra Clem. Attendentes. de Statu Monachorum. &c.* hic memor promissi, in *Exeges. V. Canonice Seculares* sic habet: *Nota in Germaniâ & Belgio esse Ecclesias Collegiatas, seu Collegia Nobilium Feminarum, Canonissarum Secularium, ut Lindavia, Buchovia, Ratisbona, Essa &c.* per quæ hic Autor Canonissas Ratisbonenses & ad C. *Indemnitatibus &c.* & ad *Clem. Attendentes*, refert.

Wagnereckium secutus Wex non uno loco Canonissas utriusque Collegii Ratisbo-

(2) *Horatius de Arte Poëtar.*

tisbonensis ad C. *Indemnitatibus* refert; nam primò postquam *part. 4. in Ariadn. Carolin. pag. 16. num. 14.* dixisset generatim de Capite *Indemnitatibus*: *Expressè etiam ad Canonissas id extendebatur. §. Supradicta*, num. 16. agit de Canonissis *Ratisbonensibus*, in *Superiore, & Inferiore Monasterio. im Ober- und Nieder-Münster* / num. 50. de Collegio *Canoniarum Essendiensium*, num. 52. de Collegio *Seccingensi* vel *Secanico* vulgò *Söckingen* ad Rhenum. num. 53. de Collegio *Andloviensi*, quæ singula abdicatâ Communitate separata habent *Canoniarum Domicilia*.

de *Indemnitatibus* referuntur, à *Lopezio, Wagnereckio, Wexio, & quidem duobus in locis.*

Secundò loc. cit. *part. 5. tract. 3. c. 2. n. 42.* de *Tamburinio* loquitur *Wex*: *Idem Tambur. deinq. 3. agit de Canonissis Secularibus quarum sit Mentio in Ss. Canonibus C. Indemnitatibus. §. Supradicta de Elect. in 6. & Clem. Attendentes de Statu Monach. Etharum Virginum Nobilium Exempla in Germaniâ v. g. Lindavia, Ratisbona, Edelstadii. Wagnereck de Statu Monach. Clem. Attendentes. Purrb. eodem titulo.* Ubi adverte primò à *Wexio* aliisque *Canonissas* utriusque Collegii *Ratisbonensis*, etsi notoriè seorsim habitantes, referri ad C. *Indemnitatibus*, ut scias frivola esse, & heri nata, apertèque falsam *Distinctionem* inter *Canonissas* *Seculares communiter*, & *seorsim* viventes; cum à temporibus *Bonifacianis*, nullæ sint *Canonissæ Seculares, communiter* viventes; cum usque adeo *Canonice Seculares*, illud ipsum nomen *Secularium* per transitum à vitâ *communem* ad *singularem* sint adeptæ; ut evicinus num. 22.

Adverte secundò, quòd *Wexius* ad C. *Indemnitatibus*, sine ullo discrimine referat, Collegia *Canonissarum, Ratisbonensium, Essendiensium, Secanarum, Andloviensium, Lindaviensium, Edelstadiensium*; cum tamen constet omnia hæc esse mixta, ut etiam patebit à num. 162. præter unicum *Lindaviense*, quod, si fides adhiberi possit *Adversariis*, in *Restrict. fact. & Jur. in 3. propos. num. 43.* est simplex; unde duo inferes, alterum, quòd purum putum figmentum sit *Adversariorum*; mixta *Canonissarum Collegia* non spectare ad C. *Indemnitatibus*; sed tantum *simplicia*: alterum, quod saltem plurima; si non pleraque omnia *Vetera Canonissarum Collegia* sint mixta, cum ex Senis illis à *Wexio* enarratis Collegiis, unum unicum sit mixtum.

Adverte tertio, cum duo *Ratisbonensia* illa *Canonissarum* seorsim habitantium Collegia, in præsentem horam vocentur *Ober- & Nieder-Münster* / & *Nieder-Münster Monasterium Superius & Inferius*; quàm fuilis, quàm calva, quàm inanis lis sit, quàm in duodecimum jam annum *Advocati Romani Westerh. de NUDA VOCE MONASTERII MOVENT*; Garrientes, ideo Collegia *Canonissarum* seorsim habitantium, non spectare ad C. *Indemnitatibus*, quod non sint, nec vocentur *Monasteria*. An non tota hæc *vilitatio, & inanis questio de nomine* in solis istis duobus *Ratisbonensibus Collegiis* planè eliditur, & enervatur? habitant in illis *Canonissæ* seorsim, ut probatum est, num. 86.

Num. 88. Ex Monasterio superiore & Inferiore, Ra-

tisbo-
nenibus, voeantur illa Collegia *Monasteria*, alterum *Superius*, *Inferius* alterum. Ergo
ad euiden- Collegia Canonissarum seorsim habitantium possunt vocari *Monasteria*, quia
tiam patet, quod Colle- ab actu ad potentiam apud Philosophos bona est argumentatio. Deinde illa
gia Cano- Ratisbonensia Collegia, seu *Monasteria* Canonissarum seorsim habitantium, ab
nissarum Autoribus passim ad *C. Indemnitatibus* referuntur, & inde nemo haecenus illa
seorsim ha- exclusit, ut videas, ut palpes, quàm ineptè, & præposterè Romani isti, Col-
bitantium, legia Canonissarum seorsim habitantium capiti *Indemnitatibus* subtrahant, &
vocari pos- quomodo extranei hi homines de *Canonissis Germanorum* loquantur, sicut caeci de
sint & actu coloribus.
vocentur
Monaste- Indubitatè singulariter vivitur, & habitatur in Collegio Canonissarum *Esse*,
ria. sive *Essendia* in Westphalia, loco à Freckenhorsteni Abbatissatu non procul
Num 89. disfito; cum omnibus Westphalis constet, Canonissarum Essendensium Domicilia,
Essen- per locum, qui Immanitatis vocatur, undique sparsa esse; & Abbatissam
dienses, Imperii Principem, Aulam; cæteras Canonissas, & Canonicos suam quemque
seu Essen- Curiam incolere.
ses, Cano- Et tamen ex omnibus Autoribus nemo est, qui Collegium Essendense, vel
nica seor- titulo mixti, vel titulo separatarum habitationum, haecenus à *C. Indemnitatibus*
sim habi- eximere ausus fuisset. Quin potiùs illud expressè, & nominatim capiti *Indem-*
tant. *nitatibus* obstringunt, Speidelius, relatus num. 43. Lopetz, Wagnereck,
Et tamen ad *C. In-* Wex; adducti num. 85. cogita iterum, quàm ergo ridenda sit fabula, quâ
demnita- Advocati Westerh. Collegia, vel mixta, vel singularem vitam servantia à capite
tibus vul- *Indemnitatibus* avellunt.
gò referun-
tur. Indubitatè singulariter vivitur, & habitatur in Collegio Canonissarum, quod
à Speidelio, vocatur *Monasterium Belisense*, vulgò *Münsterbilsen*. Patet, cum ex Rela-
Lopezio, tione missorum illuc Nuntiorum, tum ex attestato, infra sub finem lit. B. dando.
Wagnerec- Patet secundo ex eo, quod sit Collegium Seculare, ut probavimus num. 67. &
ko, Wexio. Collegia *Secularia*, id nominis à singulari vitâ sint sortita, ut Demonstratum est
Num. 90. à num. 21. Nihilo tamen minus, hoc Collegium capiti *Indemnitatibus* alligat
Collegium, Rota & Sacra Concilii Congregatio, quæ vim legis habet. vide num. 61. & se-
seu Mona- quent. tum autem turpiter errasset Rota, & Sacra Congregatio, dum Elsiæ Ele-
sterium Be- ctionem in Collegio Belisensi nullam declarârunt ob *C. Indemnitatibus*; si,
lisenje est ut nugantur Advocati Westerholt. Collegia Canonissarum, vitam singularem vi-
Canonica- ventium, non subjaceant capiti *Indemnitatibus*. Nota hîc iterum, quod, ut
rum sin- apud Ratisbonenses duo Canonissarum singulatinâ habitantium Collegia,
gulariter *antonomasticè* vocantur *Monasteria*, scilicet *Monasterium Superius* & *Inferius*;
viventium; itâ pariter Collegium Belisense, etsi Canonissæ illic seorsim habitent, nomen
Et tamen à Rota, & *Monasterii* in hanc usque horam portet; infallibili documento, quod cavil-
ipja S. Con- latoriè agant Patroni Westerholtici, &, dum Collegiis Canonissarum, vitæ
cillii Con- singulari addictarum, nomen *Monasterii* detractum eunt, &, dum detracto
gregatione hoc
Capiti In-
demnita-
tibus ad-
dicitur.

hoc nomine, seu extimo cortice, ea capiti *Indemnitatibus* subducere inaniter laborant.

Indubitatè denique *SINGULARITER* VIVITUR, & HABITATUR in omnibus omnino Canonissarum Collegiis, quotquot Germania, quotquot Belgium, quotquot habet Lotharingia; & non poterunt Adversarii vel unum unicum adducere *Seculare* Canonissarium Collegium, in quo à temporibus Bonifacianis ad hæc usque tempora vita communis unquam obtinuerit. Quid mirum? jam dudum ante tempora Bonifacii & capitis *Indemnitatibus* inter Canonissas recessum est à *vita communi*, ut plenè evicit Demonstratio nostra prima. Quin adeò hoc ipsum *Secularium* Nomen Canonissis *secularibus* non antè adhærescere cœpit, quàm ad vitam *singularem* & penè *secularem* deliluerunt, ut concludenter probatum est Demonstratione 2dâ: hinc chimæra est *Canonissa secularis*, & vitam *communem* vivens: è diverso Synonyma sunt *Canonissa secularis*, & vitam *vivens singularem*. Et certè caput *Indemnitatibus* non de aliis agit Canonissis, quàm quæ *vivunt ut Canonici seculares in secularibus Ecclesiis*; quos vivere constat *singulariter*; ut tum experientiâ, tum clarissimè Demonstratione tertiâ edocemur. Unde si quæ adhuc darentur in rerum naturâ Canonissæ, *communiter*, adeoque aliter, quàm Canonici seculares, viventes; certè ad §. penultimum capitis *Indemnitatibus* referri nequirent. Adde quòd vita *singularis* unâ cum *mixtura Canoniconum* potissima causa fuerit, non approbandi Canonissas, de quibus capite *Indemnitatibus* agitur; ut pleno meridie elucet ex Demonstratione nostrâ quintâ; hinc falsius, futilius, & ineptius argumentum Adversarii afferre non potuissent, quàm illud, quò ob *singularem* vitam Canonissas *Freckenhorstenses* à capite *Indemnitatibus* absolvere pugnant, cum eâdem operâ omnes omnium terrarum Canonissas *seculares* & à capite *Indemnitatibus* absolvant, exlegesque faciant, & §. penultimo capitis *Indemnitatibus* omnem omnino materiam subtrahant; nisi fortè Canonissas aliquas in Utopiâ eidem Paragrapho malint assignare; sed de his pleniore Thylaco & mensurâ à Num. 140. tractabimus. Vide etiam Num. 95.

Ob quas causas, & ob experimentalem scientiam, quam Germani, Belgæ & Lotharingi de suis *Secularibus* habent Canonissis, indubitatè *singulariter seorsimque* vivitur, & habitatur: aut saltem [si fortè desièrint] *victum & habitatum* est in Canonissarum *Secularium* sequentibus Collegiis, quæ ordine Alphabetico exhibeo; sunt autem

COLLEGIA SECULARIUM CANONISSARUM.

Andennense, Andlowiense, Asbeckense, Augustanum.

Num. 94.
Bode-

Num. 91.
à temporibus Bonifacii VIII. hucusque in omnibus Canonissarum Collegiis victum & habitatum est singulariter.

Num. 92.
Probatur

Num. 93.
Sicubi Canonisse in communione adhuc viverent, non spectarent illa ad C. Indemnitatibus

Collegia
 Canonica
 rum sin-
 gulariter
 vivunt
 um ordine
 alfabete-
 tico.

Bodecense, nunc *Canonicorum Regular. S. Augustini*, *Borchhorstianum*, *Borstellense*, *Buchavicum*, *Bucholdiense* utrumque; album & nigrum.
Coloniense utrumque, alterum in *Capitolo*, *S. Ursula* alterum, *Coxiense* vel *Cazense*, seu *Cazesiense*, *Cappellense*.
Diekirchianum.
Edelstadiense, *Eltinense*, *Essendiense* vel *Essense*, olim *Affendinense*.
Flasheimense, *Freckenhorstense*. *Fronenbergense*.
Gandersheimense, nunc *Aatholicum*; *Gersheimense*, *Gesekeense*, *Gevelbergense*, *Herdikense*, *Heriscense* vel *Heersense*, *Hersebrockense*, quod nunc est *Nobilium Monialium*.
Irminense, seu *S. Irminæ* apud *Treviros*, quod nunc est *Nobilium Monialium S. Benedicti*.
Kentrupiense.
Langenhorstianum, *Ledense*, *Liesbornense*, quod nunc est *Monachorum S. Benedicti*; *Lindaviense*.
Malbodiense, *Meitelenense*, *Meschedense* in *Angariâ*, nunc *Canonicorum Secularium*. *Monasterio-Belisiense*, vulgò *Münsterbilsen* / sive *Monasterium S. Amoris*, & *S. Landrada*; *Monasteriense S. Fregandi*; *Montense*.
Nidermünstrense, *Nieder-Münster* apud *Ratisbonenses*, *Nivellense*, *Nottelense*, *Novestiense*, *Nunnenholtanum*, vel *Nahenholtanum*, apud *Monasterienses*.
Obermünstrense, *Ober Münster* / seu *Monasterium superius* apud *Ratisbonenses*.
Palatiolense apud *Treviros*, nunc *Canonicorum Secularium*. *Paradisiacum*, nunc *Aatholicum*.
Quedlinburgense, nunc *Heterodoxum*. *Quernheimense*, in patriâ *Osnabrugensi*.
Rheindorffianum, *Romaricense* seu *S. Romarici* in *Lotharingiâ*, *Kelinghusanum*.
Schaldense vel *Schalense*, *Schiderense* seu *Schilschedense* prope *Bilsfeldiam*, *Sesanicum*, *Stopenbergense* prope *Essendam*, *Susterense*.
Thorense.
Vredense.
Willichianum seu *Vilecanum*, *Wittmarcense*.
Zürichianum seu *Tigurinum*, *Strawen Münster* seu *Monasterium Dominarum* appellatum.

Et hæc omnia, aliæque (quæ modò non occurrunt, & quorum alia à solis Catholicis, alia à solis A Catholicis, alia ab utrisque occupantur) habent indubitè, vel saltem habuerunt (dum essent Collegia Canoniarum Secularium) *Canonicas seorsim habitantes*, & *singularem vitam degentes*. Ut videas, quantam rapinam *Adversarii* faciant, dum omnia hæc Collegia *Juris communis*, & *capitis Indemnitatibus* §. penult. dispositioni surripiunt, ipsùmque §. penultimum *omni materiâ & objecto spoliant*; nam in rerum naturâ aliæ non sunt **CANONISSÆ** **SECU-**

Num. 95.
 Quam claudum inferant Adversarii Juri Canonico.

SECULARES, quàm quæ exclusâ communitate vitam vivunt singularem. Certè extremæ in hac materiâ ignorantia, & desperatæ causæ indicium est; quòd Advocati Westerholtici Electionem Freckenhorstensem non alio meliore pallio sciant palliare; quàm quòd à *singulari & discretâ* Freckenhorstensium Canoniarum habitatione emendicant.

Vel unum unicum Authorem, si Viri sunt, producant Adversarii, qui Canonissas *singulariter* viventes à §. *penult. Capituli Indemnitatibus* liberet! vel unum unicum determinent Collegium Secularium Canonissarum, ubi non vivatur, non habitetur singulariter? certè talis Author, Collegium tale erit

Rara avis in terris, nigroque simillima cygno. (a)

Et si quis Author fortè exterus eundem (quod non credo) errorem erraret cum Romanis Advocatis Westerholt. ab integro Authorum Germanicorum, Belgicorum & Lotharingicorum exercitu, qui oculares testes sunt, erroris facilè convinci posset.

Præter Doctores à Num. 74. relatos sciebat evidenter ex oculari inspectione *Albertus Boichhorst* domesticus Monasteriensium Scriptor, Antiquarius percelebris, hoc ipsum individuale Freckenhorstense COLLEGIUM (ut cætera omnia) consistere Canonissis seorsim habitantibus, & tamen sine omni id hæsitacione expressè ad C. *Indemnitatibus* revocavit in vitâ *S. Erphonis Monasteriensium Episcopi & Freckenhorstensium Benefactoris singularissimi* pag. 91. ubi agit de voce *Sanctimonialis*. Ibi: *Argumentum hic est pro SANCTIMONIALIBUS TEUTONICÆ, quæ possunt habere propria &c. Accedit quòd SANCTIMONIALES & CANONISSÆ SECULARES in d. Cap. Indemnitatibus in fine &c. tolerentur & expressè non reprobentur. Unde etiam illud verbum SANCTIMONIALES à S. ERPHONE usurpatum, Virgines Freckenhorstenses istâ atate fuisse verè Regulares & Professas, non evincit. Ubi duo vides. Primum, quòd Eruditissimus hic Author Virgines Freckenhorstenses, quas S. Erpho pro more istorum temporum Sanctimoniales vocârat, à Religiosis & Professis Monachabus secernat. Secundum, quòd eisdem Freckenhorstenses Virgines idem Boichhorstus Anno 1641. (quo scribebat, & quo Canonissæ Freckenhorstenses, ut nunc, singularim habitabant) ad C. *Indemnitatibus* sine omni scrupulo relegârit.*

Sciebat evidenter, & ex oculari inspectione Bruno Neusser, quòd Canonissæ *Thorenses, Rheindorffenses, Willichiana, & Diekirchiana* seorsim habitent, & tamen de his non dubitavit dicere in *Polyanthea* disp. 145. num. 10. *Respondeo decimò VELUT CERTUM; ELECTIONES Abbatissarum debent fieri secundùm formam prescriptam à Bonifacio VIII. C. Indemnitatibus &c.*

Sciebat evidenter saltem ex Cardinale Jacobo de Vitriaco (quem citat) *Thomasinus*; Canonissas Seculares communionem vivendi deseruisse, & tamen in genere de illis scribit in *veter. & nov. Eccles. disciplin part. 1. L. 3. c. 36. n. 31.*

H

(a) *Juvenalis.*

Num. 96.
Non datur in rerum natura Canonica Seculares, quæ non vivunt singulariter.

Num. 97.
Albertus Boichhorst ipsum Freckenhorstense Collegiû ad C. *Indemnitatibus* refert, non curatâ vita singularitate.

Num. 98.
Eò refert Neusser Canonissas Thorenses, Rheindorffenses, & Diekirchianas, singulariter viventes.

Num. 99.
Dl. Eò refert

Thomasi-
nus omnes
singulari-
ter viven-
tes.
N. 100.
Ne status
unicus Au-
thor asserit
Canonissas
seorsim
habitantes
non specta-
re ad C.
Indemni-
tatis.
N. 101.
Trium ce-
leberrima-
rum Uni-
versitatum
super hoc
puncto Sen-
sentia.

DILUCIDE DE HIS AGERE Bonifacium VIII. in 6. lib. 1. tit. 6. cap. 43. ubi addit: jubet Pontifex, ut earum Abbatissa annorum sit saltem tri. inta.

Quid plura? nullus Germanus, nullus Belga, nullus Lotharingus; Gallus nullus, Hispanus nullus, Italus nullus; denique ex reliquis Nationibus nullus inventus est hactenus, qui Canonissas singulariter viventes Capiti *Indemnitatibus* subtrahere auderet. Ausi id sunt primi & soli Advocati Romani Westesholtici, qui post ineptissimam & falsissimam exceptionem de Collegio mixto, exceptionem alteram longè ineptiorem & falsiorem de *viâ* Canonissarum Freckenhorstensis *singulari*, in hoc Justitiæ Theatrum inducere non erubuere, ut scires eos non Veritati, sed causæ suæ, sed scenæ, sed pecuniæ duntaxat fervire. *Ubi semel verecundia limites transgressu fueris, naviter oportet esse impudentem*, inquit Cicero: Quam autem fabulam illam, de Canonissarum singulariter viventium Electione Capiti *Indemnitatibus* subtrahendâ, tota explodat Germania, ex celeberrimis Germaniæ Universitatibus disce; nam Universitas *Coloniensis*, & *Trevirensis* in hoc puncto super Veritate consulta, per *Facultates* suas *Canonicas* & *Juridicas* uno ore, ut supra jam retulimus, respondit ut sequitur:

Ad Quæstionem primam: *An Canonissarum Secularium singulariter extra communitatem habitantium &c. ABBATISSA DEBEAT ESSE TRIGINTA ANNORUM?*

Respond. *Affirmative.*

Ad 2dam: *An id ita moraliter CERTUM & EVIDENS SIT, ut nemo RECTE contrarium docere, consulere vel judicare possit?*

Respond. *Affirmative.*

Vide harum Universitatum Responfa in fine hujus Opusculi.

An non pondus tot gravissimorum Authorum, an non Autoritas tot celeberrimarum Universitatum levissimum, inanissimum, & heri excogitatum figmentum Advocatorum Westerholtic. omnino obruit? elidit? exanimat? An non ipsiusmet potiùs Veritatis oracula, quam Vanespeni dicta sunt: *in 7. V. E. part. 1. tit. 33. c. 3. n. 14. Sicut Canonici post dimissam vitam communem & arreptam singularem dicti fuisse Seculares &c. ita Canonice post transitum ad vitam SINGULAREM dici ceperunt Canonice Seculares.* Et N. 15. *De his Canonicabus*

Secu-

Secularibus seu (en Synonyma) vitam singularem agentibus agitur Cap. 43. §. penult. de Elect. in 6. An non & per sextam hanc Demonstrationem Veritati

Victoria parca est? (a)

Ergo omnis populus poterit spectare triumphum. (b)

Equidem in hac Controversiâ, quæ ex Libro Sexto Decretalium & C. Indemnitatibus excitata est, Demonstrationum Senario (qui numerus est perfectus, ut loquitur Bonifacius VIII. in Præfat. ad Libr. 6.) acquiescendum judico.

Sed nos immensum spatium confecimus equor, (c)

Hic teneat nostras Anchora iacta Rates. (d)

- (a) Ovidius L. 13. Metamorph. v. 347. (b) Idem L. 4. Trist. Eleg. 2. dist. 10. (c) Virgil. L. 2. Georg. v. 540. (d) Ovid. Libr. 1. de Art. Am. distich. ult.

PARS SECUNDA

Diluit Objectiones Adversariorum.

ET si prima hujus Lucubratiunculæ Pars eas exhibeat Demonstrationes, quæ pleno meridie Veritatem detegant, & nativis radiis suis omnes dubiorum nebulas facile dispellant; tamen ne quid à nobis dissimulatum aut præteritum quis putet, omnes hoc loci Adversariorum Objectiones ordine examinabimus, ut contraria juxta se posita clariùs elucescant, & lux à tenebris intendatur majorémque nostræ Demonstrationes ab oppositis futilissimis Cavillationibus Auctoritatem indispiscantur. Nempe ex hac Parte illucescet, quid distens a lupinis, quid figmentis Achilleæ argumenta.

Nu. 102.
Quare post clarissimas Demonstrationes adhuc Objectionibus respondetur.

CAPUT I.

Explodit Exceptionem Mixti Capituli.

Miscet quadrata rotundis Adversarii, ut Caput Indemnitatibus, Electioni Freckenhorsteni tam fatale, vel elidant, vel eludant: Et primò quidem ad vulgata Brocardica de Mixto confugientes, negant Freckenhorstense Collegium ex Canonicabus & Canonicis mixtum contineri sub dispositione Capituli Indemnitatibus, quòd tantùm de Electione Mulierum agat. Primò, quia generaliter mixtum sub simplice non continetur. Secundò, quia §. ult. expressè dicitur:

Nu. 103.
Referuntur 4. Objectionibus ex Collegio mixto mendicata.

H 2

Adhuc